

ע"פ 9190/16 - פלוני,פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 9190/16

ע"פ 9504/16

כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט ב' הנדל
כבוד השופט א' שהם

לפני:

המערער בע"פ 9190/16:

המערער בע"פ 9504/16:

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעורים על פסק דין של בית המשפט המוחזין לנוער
בירושלים מיום 31.10.2016 בת"פ 31130-12-15
שניינן על ידי כבוד השופט הבכיר א' כהן

תאריך הישיבה: י"ח בטבת התשע"ז (16.1.2017)

בשם המערער בע"פ 9190/16:עו"ד מחמוד מוחמד

בשם המערער בע"פ 9504/16:עו"ד מאיה גלעדי-זילסון

בשם המשיבה:עו"ד מירי קולומבוס

בשם שירות המבחן לנוער:גב' טלי סמואל

1. לפנינו ערעור על פסק דין של בית המשפט לנוגע בבית המשפט המחויז בירושלים (השופט הבכיר א' כהן) בת"פ 31130-12-15, מיום 31.10.2016, במסגרת הורשעו המערערם, והושת על כל אחד ממערערם עונש של 5 חודשים מאסר בפועל; ו-10 חודשים מאסר על תנאי למשך שנתיים שלא יעברו עבירה בה הורשעו.

רקע והליכים

2. על יסוד הודהתם בעובדות כתוב אישום מתוקן, ביום 6.6.2016 קבע בית המשפט לנוגע בבית המשפט המחויז כי המערערם ביצעו עבירות של יהדי או ירי של ابن או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה, לפי סעיף 332(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); והתפרעות, לפי סעיף 152 לחוק העונשין. על פי עובדות כתוב האישום, ביום 10.12.2015 נסעו שני שוטרים ברכב בעל לוחית זיהוי רגילה בשכונת א-טור בירושלים, כשהם לבושים כיהודים חרדים. בעת נסיעתם, התקהלו מספר נערם סביב הרכב וידו לעברו מספר רב של אבנים, ניסו לפתח את דלתות הרכב וחבטו בשמשות באמצעות ילקוטים שנשאו על גבם. על פי המתואר, המערערם השתתפו בהתקלות זו: המערער בע"פ 9504/16 (להלן: א.א) יידה אבנים על הרכב מרחק של כ-5 מטרים; והמערער בע"פ 9190/16 (להלן: א.ג) הרים ابن מהקרקע על מנת ליזותה אל הרכב. כתוצאה מעשיים אלה נפוצה השימוש הקדמית של הרכב ונגרמו לו פגיעות פח רבות.

3. בגזר דין מיום 31.10.2016, עמד בית המשפט לנוגע בבית המשפט המחויז על חומרת העבירות ועל ההלכה לפיה קטינותם של המערערם אינה מהווה חסינות מענישה. כמו כן, התייחס בית המשפט המחויז בהרחבה לתסקרי שירות המבחן בעניינם של המערערם. בעניינו של א.ג, ציינו כגורמי סיכון חומרת העבירה וחוסר החשיבה על תוכאותה, וכגורמי סיכון העובדה שהוא לקח אחריות על מעשי, העובדה שהוא עמד בתנאי מעצר בבית שהושת עליו והעובדת שהוא שיתף פעולה עם שירות המבחן. המלצת שירות המבחן בעניינו של א.ג. הייתה הרשעתו, והשתת עונש מאסר על תנאי וכן צו של"צ. בעניינו של א.א, ציון כי הוא לקח אחריות על מעשי, וכי הוא משתתף בקבוצה טיפולית. המלצת שירות המבחן בעניינו של א.א. הייתה הרשעתו, והשתת עונש מאסר על תנאי וכן צו של"צ בעניינו. עוד התייחס בית המשפט המחויז לכך שכותב האישום בעניינם של המערערם מצין גם קטן נוספת, אשר נכון העובדה שהיא מתחת לגיל 14 המשיבה לא ביקשה להשית עליו עונש מאסר. אולם, בית המשפט המחויז הדגיש כי אין לגזר גדרה שווה בין המערערם לבין עניינו של הקטין הנוסף, זאת ממשום שעיקרון אחידות העונישה הוא רק אחד מה%;"> שיט'

לשקל בקביעת העונש ההולם – וב униינו של הקטין הנוסף קיימים שיקולים נוספים לקולה. על יסוד כל האמור, הרשע בית המשפט המחויז את המערערם בעבירות שייחסו להם, וקבע את עונשם כפי שפורט בפסקה 1 לעיל. מכאן העורורים שלפנינו.

טענות הצדדים בערעור

4. בערעורו, גורס א.א כי בית המשפט לנוגע בבית המשפט המחויז החמיר בגזרת עונשו, ו.mapbox מבית משפט זה הקלה. א.א גורס, כי נכון העובדה שרבים מallow שהשתתפו באירוע לא הוועדו לדין, וכן נכון נסיבותו האישיות – לרבות גילו הצער, העובדה שהיא עוצר תקופה משמעותית בגין תיק זה, ושיקולי אחידות העונישה – היה מקום לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהטיל עליו צו של"צ במקום עונש המאסר.

גם א.ג. טוען בערעורו, כי בית המשפט לנOUR בבית המשפט המחויז החמיר בגין עונשו, וambil מבית משפט זה הקלה. לשיטתו, בית המשפט המחויז לא ייחס חשיבות מסוימת לכך שהוא הורשע בהרמת אבן בלבד ולא בiedy, כן שחלקו ביצוע המעשים לא היה גדול. בנוספ', א.ג. גורס כי היה מקום להקל עוד בעונשו נוכח נסיבותיו האישיות, ובו גילו הצעיר, העובדה שהשהה כחודש במעצר בית במשך כ-9 חודשים, הודהתו אשר הביאה לחיסכון בזמן שיפוטו, היותו נעדר עבר פלילי, וכן تسוקיר שירות המבחן בעניינו – שהמליץ על עונש קל יותר כמפורט לעיל.

5. מנגד, המשיבה סבורה כי יש לדחות את הערורים. לשיטתה, נוכח חומרת המעשים ונוכח מדיניות הענישה הנוגגת, עונש המאסר שהוטל על המערערים הוא עונש הולם, ואין מקום להקל בו.

تسוקיר שירות מבחן משלים

6. לקרأت הדיון לפנינו ערכ השירות המבחן לנOUR תסוקיר עדכני בעניינים של המערערים. בתסוקירו של א.ג. צוין כי זהה מעורבותו היחידה בפליליים, כי הוא מגיע לבית הספר באופן סדי' ומשתתף בתכנית נוער בסיכון. עוד צוין שירות המבחן לנOUR כי א.ג. לוקח אחריות על ביצוע העבירה ומתחרט עליה. כן הודגש, כי גזר דיןו של בית המשפט לנOUR בבית המשפט המחויז סייע לא.ג. לראות את הנזק שגרם, לעשות שניוי חיבוי בהתנהלותו ולהציג לעצמו ידים חיובים לעתיד. על כן, המליץ שירות המבחן לנOUR על הרשות א.ג., ועל הטלת ביצוע של"צ בהיקף ממשמעותי, עונש מאסר על תנאי וכן צו מבחן למשך שנה.

בעניינו של א.א. עמד שירות המבחן על כך שהוא מגיע לבית הספר באופן סדי' ומשקייע בלימודיו. הודגש כי א.א. מכיר בפסול מעשי ובחומרתם, ומורתע מעורבות נוספת בפליליים נוכחה מעצר הבית שבו שהה. עוד צוין כי א.א. הוא בעל שאיפות נורמטיביות לעתיד ואיןו בעל דפוסים עבריניים. על כן, המליץ שירות המבחן לנOUR על הרשות א.א., ועל הטלת ביצוע של"צ בהיקף ממשמעותי, עונש מאסר על תנאי וכן צו מבחן למשך שנה.

בנוספ', בהמשך להחלטתנו מיום 16.1.2017, ביום 8.3.2017 הוגשה חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות בעניינים של שני המערערים. חוות הדעת קבעו כי הן א.ג. והן א.א. מתאימים לביצוע עבודות השירות.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בגזר דיןו של בית המשפט המחויז ובנימוקי הערעור, ולאחר שמייעת הצדדים לפנינו ובחינת תסוקורי השירות המבחן, הגיעו למסקנה כי דין הערעור להתקבל בחלוקת – כך שרכיב המאסר שהוטל על המערערים ירצה בדרך של עבודות השירות, זאת מהטעים שיפורטו להלן.

8. נפתח ונבהיר כי אין להקל ראש בחומרת העבירות שביצעו המערערים. המערערים השתתפו בהתפרעות ובזריקת אבנים לעבר רכב ובו שני אנשים – פעולה אשר מהוות פגעה בביטחון, בתחום הביטחון וכן סיכון ממשמעותי לנושאים ברכב (ראו: ע"פ 1176/16 כהן נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (15.5.2016); ע"פ 196/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (10.5.2016); ע"פ 3050/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 לפסק דין של השופט נ' הנדל,

ופסקה 1 לפסק דין של השופטת ד' ברק-ארצ (10.8.2014); וכן ראו דברי ההסביר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 120) (видיו או ירי של אבן או חפץ אחר), התשע"ה-2014, ה"ח הממשלה 122, 122-123). בעניין זה ציון, כי נוכחות
חומרת העבירות ונוכחות התפשטות התופעה החל מסוף שנת 2015, חוקק סעיף 332(ג) לחוק העונשין, כהוראת שעה
למשך 3 שנים (וראו: הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 122 והוראת שעה), התשע"ו-2015, ה"ח הממשלה 84, 84-85).
סעיף זה קובע כי על דרך הכלל, ולמעט מטעמים מיוחדים שיירשו, עונשו של אדם שהורשע בידי אבנים לעבר כל
תחבורה לא יפחית מחמישות העונש הקבוע בגין אותה עבירה. ואולם, בעניינו, כיוון שמדובר בקטינים, חל סעיף 25(ב)
לחוק הנוער (דרכי עונשה ודריכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער), הקובע כי אין חובה להטיל עונש מינימום
על אדם שהוא קטין ביום ביצוע העבירה.

בעניינים של המערערים, קיימים מספר שיקולים משמעותיים ביותר לקולה, אשר בגנים אלו סבורים כי ראוי להקל
בעונשם, חרף חומרת מעשייהם. ראשית, מדובר במקרה אחד פעמי אשר המערערים לא היו מיזמיים וכן לא נגרם לאף
אדם נזק גופני כתוצאה מהפעולות (ראו: ע"פ 3944/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 13 (7.3.2017) (להלן: ע"פ
3944/15); והשוו: ע"פ 5559/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 14 (4.8.2016)). עוד בעניין זה, יודגש כי א.ג. לא
הורשע בידי אבנים אלא בהרמת אבן בלבד. שנית, לאור סעיף 1א לחוק הנוער, בהיות שני המערערים קטינים יש למתה
מקום בעניינם לשיקומי שיקום ושילוב בחברה (ראו: ע"פ 6538/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקאות 12, 12-14
(להלאן: ע"פ 6538/16); ע"פ 5559/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 20 (4.8.2016); ע"פ 8993/14 (5.2.2014)).
מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 (9.8.2015); ע"פ 2091/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 13-14 (5.2.2014)).
בפרט, מצאנו כי יש לתת משקל לכך שהן בעניינו של א.א. והן בעניינו של א.ג. הוגשו שני תסקרי שירות מבחן חיוביים,
אשר הצביעו על כך שהם לוקחים אחריות על מעשייהם הפליליים ופועלים כדי לעלות על דרך הירוש (ע"פ 3944/15).
פסקה 13; ע"פ 6538/16, פסקה 15; ע"פ 7555/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 15-16 (10.6.2015)).
שלישית, במקרים דומים לעניינים של המערערים, שנגעו אף הם לאירועים ייחודיים של ידי קטינים, הושתו
עונשים שאינם כוללים עונשי מאסר (ראו: ע"פ 3944/15; ע"פ 6538/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 15
(להלאן: ע"פ 240/16 (6538/16); ע"פ 16/16 מדינת ישראל נ' פלוני (11.1.2017))).

אנו סבורים, כי מהנסיבות מכלול נסיבות המקירה אשר פורטו לעיל, וביחד לאור העובדה שהמערערים היו קטינים
בעת ביצוע העבירות ולאור העובדה שקייםת אפשרות ממשית לשיקום בעניינים, עולה כי יש מקום להקל בעונשם. אשר
על כן, אנו קובעים כי חלף עונש המאסר בפועל שהושת עליהם, המערערים ירצו את תקופת המאסר שהוטלה עליהם
בדרכ של עבודות שירות, כאשר יתר רכיבי העונש יעדמו על כנמן.

9. סוף דבר, הערעורים התקבלו בחלוקתם. המערערים ישאו בעונש של 5 חודשים מאסר בגין ימי מעצרם, בדרך של
בדיקות שירות; וכן בעונש של 10 חודשים מאסר על תנאי למשך שנתיים שלא יעברו עבריה שבה הורשו.

על המערערים א.א. ו-א.ג. להתציב בפני הממונה על עבודות שירות ביום 2.7.2017, לא יותר מהשעה 8:00
כשבידיהם תעודה זהה, לשם תחילת ריצויו עונשם בבדיקות שירות במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות ת.ד.
741, באר שבע, או על פי החלטת הממונה על עבודות השירות.

ניתן היום, י"ג בניסן התשע"ז (9.4.2017).

